

Božena Králíková

Paní Božena Králíková (rozená Šohajová) se narodila 21.11.1953 v Uherském Hradišti. Celý život bydlí v Dolním Němčí, kde také navštěvovala první stupeň základní školy, na druhý stupeň v té době se spolužáky jezdili do Nivnice. Po škole nastoupila rovnou do práce a velkou část života pracovala v Autopalu Hluk, kde byl zaměstnaný i její otec František. Narodily se jí dvě děti, dcera Květa a syn Zdeněk. Radost jí dělají tři vnoučata. Po své mamince zdědila lásku k zahradě, různým ručním pracím a také velmi ráda čte. Od dětství ji stále více zajímalo, co prožila maminka za války. Ta ale o tom příliš mluvit nechtěla. Po sametové revoluci očekávala, že si na její ročník 1924 aspoň někdo vzpomene, ale příliš se nezadařilo. Proto paní Božena mladší sebrala odvalu a představila nám příběh své maminky.

Její matka Božena Šohajová (rozená Juřenčáková) se narodila 31.5.1924 v Dolním Němčí. Vyučila se u Bati ve Zlíně. Roku 1944 Emanuel Moravec věnoval svému „vůdci“ Adolfu Hitlerovi celý ročník 1924 jako dar k narozeninám na nucené práce do Německa. Z Dolního Němčí se toto nařízení týkalo dvou dívek, jí a Anny Cmolové (vdaná Šohajová, 1924-1979). V Německu prožily jeden těžký a smutný rok. Po návratu do vlasti se obě kamarádky vdaly za dva bratry. Paní Božena v roce 1946. Její manžel František (1923-1929) pocházel také z Dolního Němčí. Roku 1948 se jim narodil syn Josef a v roce 1953 naše pamětnice, dcera Božena.

Paní Božena se brzy vážně zranila a byla v invalidním důchodu. Později pracovala v místním Svitu (Baťa). Celý život ji bavily ruční práce, pletení. Vzpomínky na nucené práce pro ni byly těžké. Bála se třeba zvuků letadel kvůli hrůze z bombardování německých měst a továren. Zemřela 10. května roku 1999.

Díky její dceři mohou zaznít slova paní Boženy:

V Dolním Němčí 5.5.1987

Pravidelně odebírám časopis Vlasta. V čísle 16 jsem si přečetla článek, který se týká i mě. Jsem také jedna z ročníku 1924.

Byl válečný rok 1944. Já jsem byla zaměstnaná ve Zlíně a vybrána na práci do Reichu. Ani vyjednávání rodičů na úřadech, ani pláč, nic nepomohlo. Nebylo vyhnutí, datum odjezdu byl na 3. února. Z naší vesnice jeli dva kluci a čtyři děvčata. Snad celá vesnice byla před naším domem se rozloučit, pláč neměl konce. Jeli jsme k vlaku do Uherského Hradiště, vozem koňmi, jiné spojení tenkrát nebylo. Na nádraží nás přepočítali, vše vypadalo, jako kdyby se jelo na vojnu.

Vlak s nama kodrcál a při každém zastavení se k nám připojovaly další skupiny ročníku. Prý nás bylo osm set. V pátek po poledni jsme přijeli na určené místo v Říši. Museli jsme jít do jedné větší budovy, vím, že to bylo hrozně do kopce a my jsme vlekli těžké kufry. Tam nás rozdělili na skupiny a přiřadili průvodce. Někteří zůstali už zde, ostatní, mezi nimi i my, jsme museli zpět na nádraží.

Byly jsme ve skupince šesti děvčat. Jedna z nich, Marie z Brna, uměla německy, tak nám vše, co náš průvodce nařizoval, překládala. Jelo se do neznáma, na zastávkách vystupovaly jednotlivé skupinky. Byla to hrozná cesta, města, vesnice, všude samá rozvalina. Byl pátek půlnoc, dorazily jsme do Stuttgartu, město rozbité a hlásili další nálet. Všichni museli vystoupit. Ale díky bohu byl nálet zakrátko odvolán. V sobotu kolem páté ranní jsme jely dál. Všude

cestou jsme potkávaly české chlapce, kteří pracovali na odklizení trosk po náletech a volali na nás: „Kam jedete? Vždyť je válka!“ Vše mám v živé paměti.

V neděli odpoledne jsme dorazily do města Ebingen, kde jsme konečně vystoupily, tam náš průvodce bydlel. Zavedl nás do jednoho velkého domu, jeho paní nás přivítala hezky, dala nám ručník, mýdlo, teplou vodu – od čtvrtka jsme se trochu umyly. A také nám dala teplou polévku a mohly jsme si odpočinout. Za dvě hodiny pro nás přijelo auto, jely jsme ještě sedm kilometrů, cestování nemělo konce. Byl už večer, když jsme přijely na místo. Byla to vesnička Bitz, okres Balingen. Zase rozdělování – na ubytování.

My jsme bydlely ne na lágře, ale u lidí. V pondělí jsme se sešly v továrně, kde se na nás usmíval náš průvodce, byl to výplatní. Pracovaly jsme v letecké továrně na dvě směny. Ranní od 4 do 13 hod, odpolední od 13 do 23 hod. Ještě jsme musely pracovat na poli, těm lidem, u kterých jsme bydlely. Výplata nám stačila na stravu, byt a válečné dopisní papíry. Pracovalo tam hodně cizinců, hlavně děvčata z Ruska a Ukrajiny, moc jsme si s něma rozuměly. Letecké nálety byly na denním pořádku.

Pro náš ročník byla určena práce po dobu 10 měsíců. Doba uplynula, domů nás pustit nechtěli. Na naše prosby nás pustili až k Vánocům. Cesta domů už byla radostná, trvala také dlouho a nebýt svátků, kdo ví, jestli bychom se vrátily. Večer 26.12. jsme přijely na konečnou do Uherského Hradiště a domů se vydaly ještě v noci pěšky, přímo jsme radostí utíkaly. Domů jsme dorazily po půlnoci. Shledání bylo moc radostné, vzpomínám-li na to, vždy pláču. Byly jsme z vesnice poslední, ostatní se vrátili dřív, pracovali jinde. Dnes tomu nikdo nevěří, že to takové bylo. Proto přeji všem jen to dobré a hlavně mír a mír.

Božena Šohajová (rozená Juřenčáková)